

ਲੀਫ ਓਰ ਜਤਿੰਦਰ ਚੌਹਾਨ, ਜੇ.
ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ^ ਬਿੱਟੂ ਅਤੇ ਓਲਯੂਵਰਸ—ਅਪੀਲੈਂਟਸ
ਬਨਾਮ

ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਓਕਸਟਮਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ- 2000 ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੀ. ਆਰ.ਏ ਨੰ.609
ਸਤੰਬਰ 12, 2013

ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 -S.15 £25 - ਕੋਡ
ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 19 73 - S.313 - ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 - S. 108- Indian
Evidence A ct, 1872 - S. 25 * ਇਕਬਾਲ! on'- 'ਇਨ ਡੀਪੇਨ ਡੇਨ ਐੱਫ
ਵਿਟਨੈਸ'- 'ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ'-ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਕਾਰ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਫੜਿਆ
ਗਿਆ - 88.5 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਵਾਲੇ ਦੋ ਬਾਰਦਾਨੇ ਦੇ ਬੈਗ। ਕਾਰ 'ਚੋਂ ਭੁੱਕੀ ਬਰਾਮਦ- ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਜੀਤ
ਕੌਰ ਵੀ ਸਨ

ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ @ਭਟੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ 655 ਕਸਟਮਜ਼ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
(ਜਤਿੰਦਰ ਚੌਹਾਨ, ਜੇ.)

ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ - ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖੋਖੇ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਾਰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਈ ਸੀ - ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ - ਨਾਮ //ਅਰਬੰਸ ਸਿੰਘ - ਸਭ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ - ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਜੀਤ ਕੌਰ ਦੋਸ਼ੀ - //ਅਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਬਰੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ 2 ਅਤੇ 3 (ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਜੀਤ ਕੌਰ) ਦੀ ਅਪੀਲ ਪੈਂਡੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ - ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ - ਰੱਖੀ ਗਈ, ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਇਕੱਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ - ft ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ - /ਨਿਰਭਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਬੇਲੋੜੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਬਚਾਅ ਸੰਭਾਵਤ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਡਰਾਈਵਰ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਲਕ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਸਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ - ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਬਰੀ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਸਟਮ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਦੋਸ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੋਹਰੀ ਤਸਦੀਕ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

(ਪਰਾ 14)

ਹਾਰਡੀਅਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਦੋ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਰਮ ਭੰਡਾਰੀ, ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(ਪਰਾ 16)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-6, ਯੂ.ਕੇ. ਕੌਸ਼ਿਕ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਕਸਟਮਜ਼ ਅਤੇ ਬਹਾਨਾ, ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ 20.07.1992 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਦੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ flic ਕਥਿਤ ਰਿਕਵਰੀ 20.07.1992 ਦੀ ਹੈ। 11.12.1992 ਨੂੰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ 1 ਸਟ ਕਲਾਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਕਸਟਮ ਓ.ਐਨ.ਸੀ.ਸੀ. ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੱਲ ਖਾਨ ਏ ਤੋਂ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਢਵਾ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(ਪਰਾ 17)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੌਖ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਬਚੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੁਚੇਤ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। 1 ਭਾਵ ਕਾਰ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਸਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਈ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਆਇਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਚਾਅ ਸੰਸਕਰਣ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨਾਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਲਾਭ ਦੋਸ਼ੀ/ਐਪਸੀਲੈਟ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 18)

ਦਿਨੇਸ਼ ਤ੍ਰੇਹਨ ਐਡਵੋਕੇਟ, /ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਡੀਡੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, / ਡਾ .

.ਜਤਿੰਦਰ ਚੌਹਾਨ, ਐਕਸ

(1) ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ 27.04.2000 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਹਨ। 15, ਐੱਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। 1,00,000/-, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

(2) ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਸੌਖ ਦੇ ਤੱਥ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ undcr ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"2. ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ. ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਟਮਜ਼, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਅਤੇ ਬਚਨ ਲਾਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਕਸਟਮ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.4 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 20-7-92 ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਕਾ ਲਗਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਦੇ ਪੁਲ ਦੇ ਕੋਲ, ਸੀ.ਐਲ.ਰੋਡ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਜਿੱਥੇ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਕਾਰ ਨੰ.ਡੀ.ਐਨ.ਬੀ.-6254 ਬਿਆਸ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਆਈ ਤਾਂ ਕਾਰ ਨੂੰ ਝੁਕਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਢੇਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਸਟਮ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਾਰ ਦੇ ਬਾਰਦਾਨੇ ਦੀਆਂ ਬੋਰੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ

(4) ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੀ ਆਸਾਨੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ:-

ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1, ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 22.07.1992 ਨੂੰ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3, ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮਲਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। 11c ਨੇ ਹੋਰ details of the ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ।

ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਮਾ, ਲੇਡੀ ਸਰਚਰ, ਕਸਟਮ ਅਫਸਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੌਰ, ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਬੀ. ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਅਤੇ ਜੀਤ ਕੌਰ, ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਡੀ., ਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਟਮ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ। ਉਸ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ। ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਬੀ./1, ਪੀ.ਸੀ./1 ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਡੀ.

ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3, ਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਟਮ, ਨਾਇਰਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੌਖ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ।

ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-4, ਬਚਨ ਲਾਲ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਕਸਟਮ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਨਾਕਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। 9 ਭਾਵ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸੌਖ ਵੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ।

ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-5, ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਟਮਜ਼, ਨੇ 23.07.1992 ਨੂੰ ਤੈਨਾਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਟਮਜ਼ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ। ਪ੍ਰੀਵੈਨਟਿਵ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਨੇ ਦੋ ਸੈਪਲ ਪਾਰਸਲ ਅਤੇ ਇਕ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ, ਐਕਸ. ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਲੀਆ ਨਿਯੰਤਰਣ। ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਨਮੂਨੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ।

PW-6. ਯੂ.ਕੇ. ਕੌਸ਼ਿਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 22.07.1992 ਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਟਮ, ਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। 1 ਭਾਵ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਕਸਟਮ ਬਿਰਿੰਗ ਨੰਬਰ 106 ਦੀ ਮੋਹਰ ਨਾਲ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਲਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਸਨ। 1 ਅਰਥਾਤ ਅੱਗੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 03.08.1992 ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਲੀਆ ਨਿਯੰਤਰਣ। .abora ਲੋਰੀ ਤੋਂ ਰਮਣਤ ਨਮੂਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-7, ਡੀ.ਐਲ. ਪਾਸਾਹਨ, ਰਿਟਾਇਰਡ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਕਸਟਮ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ, ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਬਿਆਨ, ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.7/ਏ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। 1 ਭਾਵ ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਸਾਬਕਾ PW7/B ਅਤੇ ਤਿਲਕ ਰਾਜ, ਸਾਬਕਾ PW7/C ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ।

ਪੀਡਬਲਯੂ-ਐਸ. ਸੁਭਾਸ਼ ਬੱਤਰਾ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਸਟਮ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਨਾਕਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ।

ਵਿਕਰਮ ਭੰਡਾਰੀ, ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਤਿਵਾੜੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(5) ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.ਜੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਜ਼ਮ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਘਰੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਕਸਟਮ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਜੀਤ ਕੌਰ ਉਰਫ ਜੇਸੀਟੀਓ ਨੇ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ I (ਅਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੇਕਸੂਰ ਦੱਸਿਆ। ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਵੀ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

(6) ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਮੈਟੀਰੀਅਲ/ਸੀਵੀਡੀਸੀਐਨਸੀਸੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ, 11 ਅਰਬਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਦਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਜੀਤ ਕੌਰ ਉਰਫ ਜੇਸੀਟੀਓ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(7) 11 cnee, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 1 1.09.2000 ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(8) ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ: 2 ਅਤੇ 3, ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੌਰ (ਏ), ਭੀਕਰੋ ਅਤੇ ਜੇਸੀਟੀ ਕੌਰ ਜੇ.ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਓ. ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਕਵਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ.2 ਅਤੇ 3, ਘੱਟ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

(9) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 108 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਆਸਾਨੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਸਟਮ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਜਿਹਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ। 1 ਭਾਵ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ PW-6.11.K. ਕੌਸ਼ਿਕ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ। ਕਸਟਮਜ਼ ਅਤੇ ਆਈ ਐਕਸਾਈਜ਼, ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 20.07.1992 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਦੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਘਟਨਾ ਖੁਦ ਉਸੇ ਦਿਨ ਦੀ ਹੈ, ic 20.07.1992। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੋਹਰ, ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। 'ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੈਮੀਕਲ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਨਮੂਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਮਲਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਮਲਖਾਨਾ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਵਾਹਨ ਤੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। 'ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ।

(10) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ. ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਤਤਕਾਲ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਭੌਤਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਦੀ ਸੌਖ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(11) 1 ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(12) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਨੂਰ ਆਗਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ, 1 ਆਇਨ 'ਬਲ ਸੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ੀਠਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਸੀ:-

(13) ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਰਤੱਵ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਖੋਜ ਹਨ। 1861 ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਕੰਮ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਵੀ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਅਪਰਾਧ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਕਸਟਮਜ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਕਟ,

ਮਨਾਹੀ, ਟੈਕਸ ਆਦਿ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ *offences* ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਜਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ, ਇਸ ਲਈ, ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ. ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਖੋਜ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਡਾਕਟਰ ਹੋ, ਤਾਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਮਹਾਰਾਣੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਬਨਾਮ ਹਬੂ ਲਾ / ILR (1884) 6 ਵਿੱਚ ਮਹਿਮੂਦ ਜੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 509) ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਵਜੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ 50 ਖੋਹ ਕੇ, ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੀ ਜ਼ਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਉੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਐਕਟ iscl f ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ। ਕਸਟਮ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਆਈਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪਹਿਨੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਓ (ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੇ ਵਾੜ) ਨਾਲ ਵੀ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਕਸਟਮ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸਟੇਸ਼ਨ I ਲਾਉਜ਼ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 53 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਦਸਾਂ ਦਰਜਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ।

ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਪ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। | *UCO ਠੈਕ ਅਤੇ ਐਨਆਰ ਦੇਖੋ*। H *ਰਾਜਿੰਦਰ ਲਾਲ ਕਪੂਰ 2008 (6) ਸਕੇਲ 1*।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। 1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 108 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਇਕਬਾਲੀਆ ਦੋਸ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗਲਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

26. ਇੱਕ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅਫਗਾਨ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ। ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ 'ਸਮਰੂਪ ਮਿਸ਼ਰਣ 1', 'ਡਰੱਗ ਡਿਟੈਕਸ਼ਨ ਕਿੱਟ 1', 'ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ' ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਘੜਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। 'ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤਾਂ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੈਟਲ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣਗੀਆਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇ। ਇਹ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 1962 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ।

27. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਲੋਕ ਨਾਥ ਦੱਤਾ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ 12006 (13) ਸਕੇਲ 467/ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ:

“ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਸ ਲਏ ਗਏ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਹੁਣ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇਕਬਾਲੀਆ ਸਬੂਤ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਾਪਸ ਲਏ ਗਏ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ। ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਰਿਕਾਰਡਾਂ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਜੋ ਵਾਪਸ ਲਏ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਏਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। 11

| ਬਾਬੂਭਾਈ ਵਦੇਸਿੰਘ ਪਵਨ ਆਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, (2006) 12 ਐਸਸੀਸੀ 268 ਜੇ.

ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ, ਮਦਰਾਸ f (1999) 6SCC 1/, ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਪਸ ਲਏ ਗਏ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ। ਜਿਸ ਦੇ ਇਕੱਲੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

28. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਇੱਕ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਐਨਸਟ ('ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਸੌਖ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ)। ਜਿਸ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

liven ਨਹੀਂ ਤਾਂ 1962 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138B ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ:

(a) ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(b) ਇਹ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੇਵਲ ਜਦੋਂ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ **thcAct** ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੁਕਵਾਂ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਤਦ ਹੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਸਾਨੀ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 138B ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (I) ਦਾ ਕਲਾਜ਼ (ਏ) ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਓਨਕਟਾਈਪੀਸੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਗਵਾਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਗਵਾਹ ਪੰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਖੋਜ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਸਟਮ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਭਰੋਸੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਟੋਪੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਰਾਏ ਜੋ ਕਿ ਬਿਆਨ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਲੇਖਕ ਹੈ ਪਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 108। ਅਸੀਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਕਬਾਲੀਆ

ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

{ਦੇਖੋ ਗੋਪਾਲ ਗੋਵਿੰਦ ਚੋਗਲਕ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, 11985 (2) CR 499 ਪਾਰਸ 12-14]}

(13) ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਵਾਨ ਉਰਫ ਨਿੰਮਾ ਬਨਾਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਸੀਟੀਸਟੇਨ, ਕਸਟਮ ਹੋ ਯੂਜ਼ ਪੰਜਾਬ (2) ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1 ਸੀਪੀ 1 ਏਸਿੰਗ ਰੀ ਆਈ ਆਈ ਐਨ ਸੀ ਸੀ ਓਨ ਬੀ ਸੀਵੀ ਸੀ ਡਬਲਯੂ ਨੂਰ ਆਗਾ ਦੀ ਆਸਾਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਨਾਰੀਆ ਪਹਿਲੇ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 25 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 108 ਕਸਟਮ ਅਫਸਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਸਾਨੀ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦਾ ਤਾਜ਼ਾ ਨਿਰਣਾ ਨੂਰ ਆਗਾ ਦੀ ਸੌਖ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਨੂਰ ਆਗਾ ਦੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(14) ਉਪਰੋਕਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਾਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਸਟਮ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ, ਇਕੱਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਦੋਸ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੌਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ corroborative ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸੌਖ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

(15) ਤੁਰੰਤ ਸੌਖ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੌਰ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਬੀ. ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਕਿ ਮਿਤੀ 20.07.1992 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਸਤਬਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।, ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਸਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਸਟਮ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਦਬੋਚ ਲਿਆ

ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਬਿਆਸ ਪੁਲ ਨੇੜੇ ਐੱਸ. ਚੌਸ਼ੀ-! ਸੀਸੀਟੀ ਕੌਰ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 11 ver. ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚੌਸ਼ੀ-1 ਲਾਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮਾਮਲਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ 'ਚ 1 ਲਾਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 'ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਚੌਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ, ਆਈ. ਲਾਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸੈੱਟ 'ਤੇ, ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਸੱਕੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਕਾਰ ਤੋਂ ਕਥਿਤ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੌਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਟੈਕਸੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਵਾਲ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਦਾ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਸੀ, ਇੰਨਾ ਗਰੀਬ ਹੈ ਕਿ 27.01.2004 ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਉਸਨੂੰ 26.11.2007 ਨੂੰ ਹੀ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ।

(16) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਦੋ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਰਮ ਭੰਡਾਰੀ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨੂਰ ਆਗਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੰਤਰ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

"40. ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ

ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੇ ਕੇ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਕਸਟਮਜ਼, PW2) ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਯੂਸਫ਼। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੇ.ਕੇ.ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਉਕਤ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਯੂਸਫ਼ ਦੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਉਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕੇ। 'ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ। 11 ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਉਕਤ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਾਮੱਗਰੀ ਸਨ, 1 ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(c) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(41) ਉਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦ ਹਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮਾਇਨੋ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸਦੀ ਮਾਤਰਾ, ਪਰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। . ਮਾਮਲਾ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫਸਰ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੌਤਿਕ ਵਸਤੂਆਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਦੇ ਸਬੂਤ ਠੋਸ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ,' ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਡਬਲਯੂ.ਸੀ.

(17) ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-6, ਯੂ.ਕੇ. ਕੌਸ਼ਿਕ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਕਸਟਮ ਅਤੇ ਬਹਾਨੇ, ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ 20.07.1992 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਦੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕਥਿਤ ਰਿਕਵਰੀ 20.07.1992 ਦੀ ਹੈ। 11.12.1992 ਨੂੰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ 1 ਸਟ ਕਲਾਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਕਸਟਮ ਦਫਤਰ ਆਏ। ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮਲਖਾਨੇ ਤੋਂ ਕੇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਕਢਵਾ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(18) ਜੇਕਰ ਇਸਤਰਾਸਾ ਕੇਸ ਨੂੰ coiTcct ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਜੀਵਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਸਾਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਫੌਨ 'ਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਲਿਆ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ Ihc ਬਚਾਅ ਸੰਸਕਰਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨਾਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਲਾਭ ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲੇਟ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(19) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿਸੰਗਤੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕਥਿਤ ਵਸੂਲੀ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੀਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਲਾਭ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ; 27.04.2000 ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜੇਐਸ ਮਹਿੰਦੀਰੱਤਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ